

Uit de gespreksverslagen

Een sleutelfiguur stelt vast dat jongeren veelvuldig overlast geven en dat er weinig mogelijkheden zijn om die jongeren ergens naar toe te verwijzen. Er is sprake van overlast, maar weinig misdrijven en vandalisme. Over de incidentele buurtsportprojecten verklaart deze persoon dat beide er niet slagen om de activiteit heel regelmatig uit te voeren, waardoor ze zich niet kunnen vestigen. Een andere sleutelfiguur wijst er op dat een project als de Brede School zich uitsluitend op de kinderen tot 12 jaar richt. Volgens de opzet van het project wordt getracht drie programma's te realiseren: a) dagarrangementen op terrein van kinderopvang, b) zorg en opvoedingsondersteuning bereikbaar maken en c) een activiteitenprogramma op terrein van taal en onderwijsondersteuning. Er ontbreekt in Voorhof kinderkwerk, zodat kinderen de weg naar het buurtcentrum niet gewend zijn af te leggen. Ook zijn er weinig sportverenigingen die zich exclusief richten op de kinderen, jongeren en volwassenen uit Voorhof. De sleutelfiguur vindt dat er op sociaal gebied een uitvoeringsstructuur ontbreekt, waardoor ook tijdelijke projecten geen soelaas bieden. Hij bekritiseert ook het Delftse beleid om subsidies te verspreiden over de gehele stad in plaats geld gericht in te zetten op die plaatsen waar het hard nodig is. Het tweede aspect voor kritiek is de projectmatige opzet, d.w.z. subsidie niet bestemd voor structurele formatie, maar voor tijdelijke projectmatige injecties op specifieke gebieden.

Een vertegenwoordiger van de gemeente vindt Poptahof een smeltkroes van verschillende groepen allochtonen. Voor deze groepen is Poptahof een wijk met lage huren, veel lotgenoten, dichtbij een aantrekkelijk winkelcentrum. De woningcorporatie Delftwonen is eigenaar van het grootste deel van de buurt. Ze heeft eigen onderhoudspersoneel. En ze heeft de exploitatie van de speelvoorziening Speelbal op zich genomen. Het toezicht op en begeleiding van de kinderen wordt gedaan door WIW-ers die in dienst zijn van de woningcorporatie. In het voormalige buurthuis Poptahof kwamen ook jongeren uit het Rode Dorp. Deze jongeren zijn sinds de sluiting van het centrum op andere locaties aangewezen en het is niet te verwachten dat ze weer komen als het nieuwe buurtcentrum Poptahof van start gaat.

Ook de volgende sleutelfiguur vindt dat de buurtsportprojecten erg in de lucht blijven hangen indien ze niet verbonden kunnen worden met structureel jongerenwerk. Nu moeten iedere keer in het voorjaar jongeren worden gepusht om mee te doen en gaat er veel tijd en moeite zitten in het motiveren van de jongeren. Ook zijn deze projecten kwetsbaar gebleken en dreigt de onregelmatigheid de voortgang te belemmeren en de resultaten te niet te doen. Er doen jaarlijks zo'n 30 jongeren uit Voorhof II aan mee. Het project vindt plaats van april tot oktober. De projecten zouden aanvullend op het jongerenwerk in de buurtcentra moeten zijn, maar zijn op dit moment eigenlijk vervangend voor dit jongerenwerk.

Het toekomstige jongerenwerk zou volgens deze sleutelfiguur voor de hele wijk Voorhof ingezet moeten worden. Dan kan bekeken worden voor welke doelgroep het best gekozen zou kunnen worden. Feit is dat jongeren uit Voorhof II nauwelijks de stap maken naar Poptahof en omgekeerd. De laatste gesprekspartner heeft in de praktijk veel te maken met geluidsoverlast in de hoge flats en overlast van jongeren in de wijk. Er moet vaak bemiddeld worden om conflicten te voorkomen. In Voorhof komt geen overmatige en schrijnende sociale problematiek voor. Het is een aantrekkelijke woonwijk met de gebruikelijke maatschappelijke problemen. Jongerenoverlast doet zich vooral voor in winkelcentrum De Hoven en bij buurtwinkel Lidl. In De Hoven gaat het vooral om jonge allochtone

jongeren. Ook deze sleutelfiguur botst met het gemeentelijke beleid van de projectsubsidie. De wijk ontbeert een vaste jeugdvoorziening waar anderen (ouders en professionals) jongeren en kinderen naar toe kunnen verwijzen. Poptahof belooft wel verbetering te kunnen brengen in deze situatie, maar het zou ook een functie moeten kunnen krijgen voor andere delen van Voorhof. Het nieuwe, mooie skateterrein trekt veel jongeren, maar doordat er vanaf het begin niet is gerealiseerd dat er enig toezicht nodig zou zijn, loopt de situatie af en toe erg uit de hand. De gemeente heeft besloten tot het aanstellen van een toezichthouder. Deze is er kortgeleden gekomen.

De sleutelfiguren zijn het over een paar zaken eens. Voorhof wordt door hen over het algemeen gezien als een aantrekkelijke woonwijk, zonder veel schrijnende sociale problemen. De jongeren bezorgen de wijk veel overlast, zonder dat het uitmondt in veel vandalisme en ernstig probleemgedrag. Jeugdvoorzieningen kunnen in een grote behoefte voorzien, maar dan wel op structurele grondslag. Projecten op incidentele basis kunnen jeugdvoorzieningen niet vervangen.

Aanbevelingen

Voorhof scoort op enkele punten negatief ten opzichte van de rest van Delft. De wijk telt relatief veel huishoudens die afhankelijk zijn van een gemeentelijke uitkering. In de wijk wonen veel mensen van allochtone herkomst, waaronder veel vluchtelingen. Er zijn heel veel goedkope huurwoningen. De laatste jaren hebben er zich veel jonge gezinnen gevestigd, vooral in de buurten Noord-west en Zuid – oost. De bewoners in de wijk verhuizen snel, hetgeen de integratie van de bevolking belemmert. Er zijn, behoudens een dependance van SVO Herman Broereschool, geen scholen voor voortgezet onderwijs.

Ondanks bovenstaande negatieve punten is Voorhof volgens de sleutelfiguren een aantrekkelijke woonwijk. Ook de jeugd geeft weinig signalen af die wijzen op een ernstige situatie.

Jongerenoverlast in de vorm van voortdurend hanggedrag wordt als element van onveiligheid genoemd.

Gelet op de demografische opbouw van de wijk, het aantal kinderen dat er woont, de hoge mobiliteit in delen van de buurt, de samenstelling van de bevolking, de inkomenspositie van de inwoners, het niet of nauwelijks aanwezig zijn van op de jeugd gerichte voorzieningen (kinderwerk, jongerenwerk, op de wijk gerichte sportverenigingen, op de jeugd gerichte culturele verenigingen en weinig speelvoorzieningen) komen we tot de conclusie dat er terecht grote behoefte bestaat aan nieuwe of vernieuwde jeugdvoorzieningen. De *eerste aanbeveling* heeft hierop betrekking: zorg er als gemeente voor dat de wijk zo snel mogelijk krijgt waarop het als gevolg van bovenstaande redenen en op basis van gemeentelijke beleidsuitspraken recht heeft.

Voor uitbreiding van jeugdvoorzieningen in de gehele wijk Voorhof spreken de volgende zaken. De huidige situatie is erg mager. Jongerenoverlast wordt door buurtbewoners als belangrijk knelpunt ervaren. De politie krijgt regelmatig signalen van overlast op enkele pleintjes en in winkelcentrum De Hoven. De overlast is (nog) niet verbonden met vandalisme of andere 'kleine' criminaliteit. Deelname aan activiteiten van tiener- en jongerenwerk kan een alternatief vormen voor hanggedrag.

De *tweede aanbeveling* is om een jongerenwerkteam voor de gehele wijk werkzaam te laten zijn. Voor het tiener- en jongerenwerk vormen de buurten in Noord-oost en Zuid-west het uitgangspunt, want daar wonen in meerderheid de jongeren die profijt kunnen hebben van het werk. Ons idee is daarbij dat er een jongerenwerkteam komt voor de hele wijk, dus niet exclusief verbonden met een centrum. Dit team bedient zowel de activiteiten in het buurtcentrum Poptahof als in buurthuis Voorhof. De activiteiten zijn er voor zowel tieners als jongeren. Het team zal naar ons idee direct worden aangestuurd door iemand van BWD. Er zal worden ingespeeld op de actuele situatie in de beide buurten. De eerste opdracht aan het team is om een inventarisatie te maken van de behoefte van jongeren aan activiteiten. Het aanbod van het jongerenwerkteam zal aansluiten bij die behoefte. Het tiener- en jongerenwerk wil in het algemeen dat jongeren zich thuis voelen bij de activiteiten en in het centrum, maar de keerzijde is dat de jongeren het centrum als de hunne gaan beschouwen. De professionaliteit van de werker moet dit relativeren, d.w.z. hij moet zich binden aan de groep die hij/zij in huis heeft, maar tegelijk de relatie met andere jongeren openhouden. De kans is anders groot dat het werk dichtslibt. Op het moment dat groepen jongeren met bepaalde activiteiten geholpen zijn met de inzet van vrijwilligers, moet de werker de zaak overdragen en zijn aandacht op andere groepen uit de wijk richten.

Tijdelijke gemeentelijke projecten zoals Sports on the Streets en het buurtcultuurproject moeten aanvullend zijn op het werk van het team jongerenwerk. Dit is de *derde aanbeveling*. Op dit moment hangen die sportprojecten in de lucht. Elke keer moeten ze zich weer opnieuw presenteren aan de jongeren en de wijk; de kans dat de organisatie met onregelmatigheden wordt geconfronteerd is de afgelopen jaren groot gebleken. Jongeren knappen erop af en zijn een volgende keer moeilijker te motiveren. Reden is dat de projecten niet kunnen zorgen voor continuïteit in de relatie met jongeren. Op dit punt is er sprake van zwak beleid van de kant van de gemeente: de bedoeling is goed, maar de uitwerking minder. Verschillende sleutelfiguren spreken van een wanverhouding op dit moment tussen financiële inzet, organisatorische kracht en inhoudelijke opbrengst.

Vierde aanbeveling: Het jongerenwerkteam zou een rol moeten spelen in het netwerk van wijkvoorzieningen voor kinderen en jongeren. Het zal aan moeten sluiten bij bevindingen van voorzieningen als de (geestelijke) jeugdgezondheidszorg (GGD en RIAGG), jeugdhulpverlening, onderwijs (zorgnetwerken van basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs) en de Brede School. Indien het jongerenwerkteam haar positie ten aanzien van de overige jeugdvoorzieningen weet kan zij vanuit een specifieke ketenverantwoordelijkheid een zinvolle bijdrage leveren.

Bijlage 1

Enkele tabellen m.b.t. de wijk Voorhof

Tabel 2 Bevolking van Delft, naar leeftijdsgroep en per wijk (1-1-2002) (abs.)

Delft						
wijk	leeftijd					totaal
(abs.)	0-3	4-11	12-16	17-24	25+	
Binnenstad	381	559	302	2335	7965	11542
Vrijenban	355	680	428	117	6892	9472
Hof van Delft	580	909	524	2117	9073	13203
Voordijkshoorn	384	885	416	685	5193	7563
Delftse Hout	6	6	3	7	56	78
Tanthof-West	448	1213	735	892	6128	9416
Tanthof-Oost	233	562	452	839	4818	6904
Voorhof	597	931	518	1883	8927	12856
Buitenhof	701	1499	914	1728	9995	14837
Abtswoude	5	14	4	13	74	110
Schieweg	85	88	23	79	859	1134
Wippolder	359	650	415	1780	6311	9515
Ruiven	21	23	16	40	231	331
totaal Delft	4155	8019	4750	12515	66522	96961

Tabel 3 Bevolking van Delft, naar leeftijdsgroep en per wijk (in %), (1-1-2002)

wijk	leeftijd					totaal
(in %)	0-3	4-11	12-16	17-24	25+	
Binnenstad	3,3	4,8	2,6	20,2	69,0	100
Vrijenban	3,7	7,2	4,5	1,2	72,8	100
Hof van Delft	4,4	6,9	4,0	16,0	68,7	100
Voordijkshoorn	5,1	11,7	5,5	9,1	68,7	100
Delftse Hout	7,7	7,7	3,8	9,0	71,8	100
Tanthof-West	4,8	12,9	7,8	9,5	65,1	100
Tanthof-Oost	3,4	8,1	6,5	12,2	69,8	100
Voorhof	4,6	7,2	4,0	14,6	69,4	100
Buitenhof	4,7	10,1	6,2	11,6	67,4	100
Abtswoude	4,5	12,7	3,6	11,8	67,3	100
Schieweg	7,5	7,8	2,0	7,0	75,7	100
Wippolder	3,8	6,8	4,4	18,7	66,3	100
Ruiven	6,3	6,9	4,8	12,1	69,8	100
totaal	4,3	8,3	4,9	12,9	68,6	100
totaal (abs.)	4155	8019	4750	12515	66522	96961

Tabel 4 Bevolkingsontwikkeling en bevolkingsdichtheid van Delft, per wijk (geïndexeerd) (1-1-2002)

Delft									
wijk	Nr.	bevolkingsgroei (indexcijfers met 2001 = 100)						totaal aantal inw.	aantal inw. per ha.
(abs.)		1997	1998	1999	2000	2001	2002	2002	2002
Binnenstad	11	95	98	100	101	100	100	11542	80
Vrijenban	12	102	101	99	99	100	101	9472	62
Hof van Delft	13	99	99	99	99	100	100	13203	85
Voordijkshoorn	14	101	101	100	101	100	101	7563	76
Delftse Hout	16	87	89	91	87	100	111	78	0
Tanthof-West	22	100	101	101	101	100	100	9416	83
Tanthof-Oost	23	103	101	100	100	100	99	6904	75
Voorhof	24	97	97	98	99	100	101	12856	100
Buitenhof	25	94	94	96	99	100	101	14837	80
Abtswoude	26	98	93	88	98	100	104	110	0
Schieweg	27	48	74	89	98	100	98	1134	4
Wippolder	28	97	99	99	99	100	101	9515	36
Ruiven	29	103	103	98	96	100	102	331	1
totaal Delft		97	98	99	100	100	101	96961	37

Tabel 5 Aantal huishoudens naar grootte en samenstelling van Delft, per wijk (1-1-2002)

Delft		aantal huish.	gemidd. grootte	grootte van huishouden (in %)		
wijk	Nr.			1 pers.	2. pers.	3 pers.
Binnenstad	11	7715	1.5	69	20	11
Vrijenban	12	5290	1.8	54	27	20
Hof van Delft	13	7440	1.8	55	26	19
Voordijkshoorn	14	3615	2.1	42	29	29
Delftse Hout	16	35	2.2	34	31	34
Tanthof-West	22	3825	2.5	32	25	43
Tanthof-Oost	23	3175	2.2	38	30	32
Voorhof	24	7365	1.7	57	26	17
Buitenhof	25	7280	2.0	45	29	26
Abtswoude	26	60	1.8	60	17	23
Schieweg	27	585	1.9	43	35	22
Wippolder	28	5410	1.8	56	26	18
Ruiven	29	145	2.3	34	31	34
totaal Delft		51940	1.9	52	26	22

Tabel 6 Aantal huishoudens en gezinssamenstelling van Delft, naar wijk (1-1-2002)

Delft wijk	Nr.	totaal aantal huishoudens (abs.)	paren			alleenstaanden	
			zonder kinderen %	met kinderen %	eenouderge z. met kinderen %	mannen %	vrouwen %
Binnenstad	11	7715	19	10	3	44	25
Vrijenban	12	5290	23	17	7	28	25
Hof van Delft	13	7440	23	17	5	33	22
Voordijkshoorn	14	3615	26	26	6	22	21
Delftse Hout	16	35	26	31	9	26	9
Tanthof-West	22	3825	22	41	5	19	13
Tanthof-Oost	23	3175	28	30	4	22	16
Voorhof	24	7365	23	14	6	30	27
Buitenhof	25	7280	25	22	8	23	22
Abtswoude	26	60	15	22	3	50	10
Schieweg	27	585	34	21	2	25	17
Wippolder	28	5410	23	16	5	36	20
Ruiven	29	145	26	32	8	21	13
totaal Delft		51940	23	19	5	30	22

Tabel 7 Aantal allochtonen in Delft, Haaglanden, Zuid-Holland en Nederland (1-1-2001)

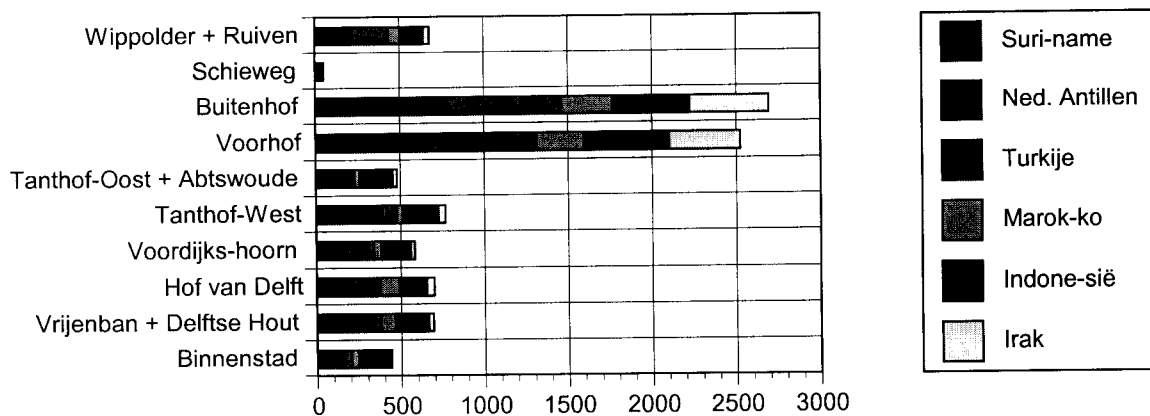
Land van herkomst	Delft	Haaglanden	Zuid-Holland	Nederland
totaal aantal allochtonen (abs.)	23310	284235	813660	2870230
in %	24.2	29.8	23.8	18.0
w.v. uit: (in %)				
Suriname	9.6	19.8	16.2	10.8
Ned. Antillen	4.5	4.8	5.7	4.1
Turkije	8.9	10.7	12.6	11.1
Marokko	4.0	8.9	10.3	9.5
Indonesië	16.2	15.1	12.6	14.1

Tabel 8 Allochtonen uit Suriname, Ned. Antillen, Indonesië, Turkije en Marokko in Delft, naar leeftijdsgroepen

(1-1-2001)						
Land van herkomst	totaal	w.v. 0-4 jr	5-9 jr	10-14 jr	15-24 jr	overig
totaal aantal allochtonen (abs.)	21831	1805	1663	1579	3881	12903
w.v. uit: (abs.)						
Suriname	1929	126	129	161	331	1182
Ned. Antillen	1066	71	111	89	201	594
Turkije	2188	247	270	196	416	1059
Marokko	1005	138	93	87	186	501
Indonesië	2258	77	92	118	309	1662
Irak	1104	116	116	115	192	565
totaal aantal inwoners Delft	96961	5162	5062	4872	15343	66522
totaal aantal allocht. (in %)	22.5	35.0	32.9	32.4	25.3	19.4
w.v. uit: (in %)						
Suriname	2.0	2.4	2.5	3.3	2.2	1.8
Ned. Antillen	1.1	1.4	2.2	1.8	1.3	0.9
Turkije	2.3	4.8	5.3	4.0	2.7	1.6
Marokko	1.0	2.8	1.8	1.8	1.2	0.7
Indonesië	2.3	1.5	1.8	2.4	2.0	2.5
Irak	1.1	2.3	2.3	2.4	1.3	0.8

Tabel 9 Allochtonen uit Suriname, Ned. Antillen, Indonesië, Turkije en Marokko in Delft, per wijk (1-1-2001)

Delft		totaal	w.v. uit:					
wijk	Nr.	aantal allocht.	Suriname	Ned. Antillen	Turkije	Marokko	Indonesië	Irak
Binnenstad	11	2413	102	60	35	41	186	12
Vrijenban + Delftse Hout	12+16	1618	126	119	130	83	201	28
Hof van Delft	13	1949	133	68	170	113	163	46
Voordijkshoorn	14	1404	115	60	157	44	178	23
Tanthof-West	22	1574	286	100	84	36	213	42
Tanthof-Oost + Abtswoude	23+26	1076	143	51	29	28	199	24
Voorhof	24	5005	348	258	698	284	508	421
Buitenhof	25	4877	531	255	668	305	459	470
Schieweg	27	170	21	6	0	5	12	2
Wippolder + Ruiven	28+29	1745	124	89	217	66	139	36
totaal Delft		21831	1929	1066	2188	1005	2258	1104

Figuur 6 Enkele allochtone groepen per wijk (abs.)

Tabel 10 Prognose van bevolking van Delft, naar leeftijdsgroep (prognose 2002, 2005 en 2010)

jaar	leeftijdsgroep		leeftijdsgroep		totale bevolking
	0-14 jaar		15-24 jaar		
	abs.	in %	abs.	in %	
2002	15096	15.6	15343	15.8	96961
2005	14885	15.2	15695	16.0	98200
2010	14245	14.5	15820	16.1	98475

Tabel 11 Loop van de bevolking van de wijk Voorhof en geheel Delft (1-1-2001 – 31-12-2001)

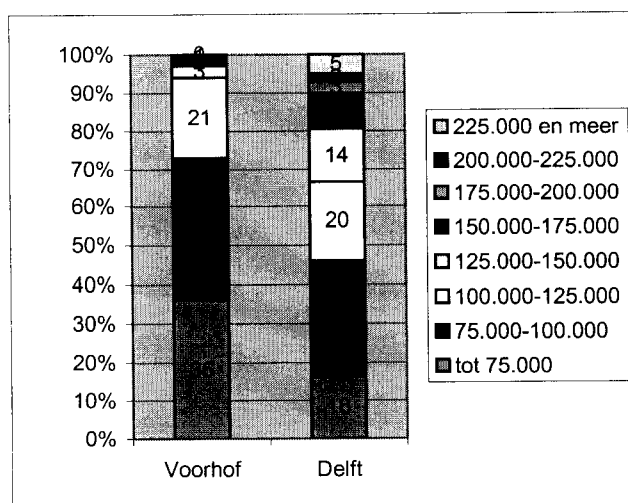
	Voorhof	Delft (totaal)
aantal pers. per 1-1-2001	12681	96441
geboorte	165	1060
sterfte	204	781
geboorteoverschot	-39	279
externe migratie:		
vestiging van buiten Delft	1228	6743
vertrek naar buiten Delft	983	6220
extern migratieoverschot	245	523
interne migratie:		
vestiging van binnen Delft	1039	6374
vertrek naar binnen Delft	1020	6374
intern migratieoverschot	19	0
totale migratie:		
vestiging	2267	13117
vertrek	2003	12594
migratiesaldo	264	523
administratieve correctie	-50	-282
totale bevolkingsgroei	175	520
aantal pers. per 1-1-2002	12856	96961

Tabel 12 Aantal huwelijken en echtscheidingen in Delft (periode 1996-2001)

Delft:	1996	1997	1998	1999	2000	2001
huwelijken	692	660	735	741	734	624
echtscheidingen	243	240	258	222	281	279

Tabel 13 Woonruimten en woondichtheid in Delft, per wijk (1-1-2002)

wijk	Nr.	aantal woonruimten	aantal woonruimten per ha.	w.v. huurwoning (in %)	koopwoning (in %)
Binnenstad	11	6721	46	67	33
Vrijenban	12	5541	36	78	22
Hof van Delft	13	6787	44	63	37
Voordijkshoorn	14	3699	37	64	36
Delftse Hout	16	26	0	n.v.t.	n.v.t.
Tanthon-West	22	3765	33	54	46
Tanthon-Oost	23	3083	34	58	42
Voorhof	24	7009	54	78	22
Buitenhof	25	7114	38	80	20
Abtswoude	26	24	0	n.v.t.	n.v.t.
Schieweg	27	533	2	41	59
Wippolder	28	4823	18	80	20
Ruiven	29	126	0	n.v.t.	n.v.t.
totaal Delft		49251	19	70	30

Figuur 7 Woonruimten in Delft en wijk Voorhof naar waarde (1-1-2002)

Tabel 14 Aantal werkzame personen in Delft, per wijk (1-1-2002)

wijk	Nr.	aantal werkzame personen	aantal werkzame pers. per ha.	index +/-
Binnenstad	11	8878	61	+
Vrijenban	12	4072	27	-
Hof van Delft	13	2457	16	+
Voordijkshoorn	14	1699	17	++
Delftse Hout	16	831	3	-
Tanthof-West	22	411	4	+
Tanthof-Oost	23	1941	21	+
Voorhof	24	3798	29	+
Buitenhof	25	3826	21	++
Abtswoude	26	16	0	--
Schieweg	27	5525	21	+
Wippolder	28	9456	36	+
Ruiven	29	1791	1	+
totaal Delft		44701	17	

Tabel 15 Aantal winkels per verkoopvloeroppervlak in Delft, per wijk (1-1-2001)

wijk	Nr.	aantal winkels			aantal m3 verkoopvloeroppervlak		
		dagelijkse art.	niet-dagelijkse art.	totaal	dagelijkse art.	niet-dagelijkse art.	totaal
Binnenstad	11	63	296	359	7456	38726	46182
Vrijenban	12	11	10	21	553	514	1067
Hof van Delft	13	28	27	55	3371	2541	5912
Voordijkshoorn	14	10	9	19	1276	1046	2322
Delftse Hout	16	2	4	6	1009	22855	23864
Tanthof-West	22	5	3	8	1301	212	1513
Tanthof-Oost	23	7	2	9	1343	214	1557
Voorhof	24	34	62	96	8674	9731	18405
Buitenhof	25	11	3	14	1883	135	2018
Abtswoude	26	0	1	1	0	40	40
Schieweg	27	1	26	27	48	27011	27059
Wippolder	28	14	19	33	1215	3902	5117
Ruiven	29	0	2	2	0	1193	1193
totaal Delft		186	464	650	28129	108120	136249

Tabel 16 Besteedbaar inkomen van huishoudens in Delft, per wijk (1-4-1998)

wijk	Nr.	gemidd. besteedbaar inkomen per bewoner	individueel met 52 weken inkomen	gemidd. besteedb. ink. per ind. met 52 weken inkomen	aantal huish.	gemidd. besteedb. inkomen per huish.	index (gemidd. Ned. = 100)
Binnenstad	11	24400	6900	35500	5200	47800	102.5
Vrijenban	12	21800	6300	31000	4200	45100	91.2
Hof van Delft	13	22500	8400	33400	5800	49700	100
Voordijkshoorn	14	23400	4900	34700	3200	54300	106.3
Delftse Hout	16	.	.	.	.	64800	120.9
Tanthof-West	22	21500	5700	35100	3500	58700	105.2
Tanthof-Oost	23	23200	4700	34900	3000	56600	106.1
Voorhof	24	22600	8300	31900	5700	46100	97.5
Buitenhof	25	20700	9100	31900	6200	47700	93.1
Abtswoude	26	23900	100	32100	.	63200	112.9
Schieweg	27	28600	700	38300	500	60000	121.8
Wippolder	28	20200	5700	30800	400	45600	89.5
Ruiven	29	22600	200	34300	100	56400	105.5
totaal Delft		22200	60900	33200	41400	49600	98.6

Tabel 17 Percentage huishoudens met een sociaal minimum inkomen in Delft, per wijk (1-4-1998)

wijk	Nr.	1994 (in%)	1996 (in %)	in 1998 (in %)
Binnenstad	11	17.4	14.6	14.6
Vrijenban	12	21.1	20.7	17.1
Hof van Delft	13	14.4	13.2	12.7
Voordijkshoorn	14	12.2	11.5	9.7
Delftse Hout	16	.	.	.
Tanthof-West	22	10.2	10.5	8.8
Tanthof-Oost	23	9.0	10.7	10.3
Voorhof	24	18.7	18.4	20.0
Buitenhof	25	20.3	20.5	21.7
Abtswoude	26	.	.	.
Schieweg	27	.	12.5	.
Wippolder	28	18.9	.	.
Ruiven	29	.	.	.
totaal Delft		16.5	15.7	15.4

Tabel 18 Aantal ontvangers van periodieke uitkering van gemeente Delft, naar wijk (1-1-2002)

wijk	Nr.	aantal	in %	+/- ¹
Binnenstad	11	187	6,5	+
Vrijenban	12	356	12,4	+
Hof van Delft	13	225	7,9	-
Voordijkshoorn	14	183	6,4	-
Delftse Hout	16	1	0,0	0
Tanthof-West	22	157	5,5	-
Tanthof-Oost	23	132	4,6	+
Voorhof	24	606	21,1	-
Buitenhof	25	692	24,1	0
Abtswoude	26	3	0,1	-
Schieweg	27	7	0,2	-
Wippolder	28	286	10,0	+
Ruiven	29	5	0,2	-
overig		26	0,9	-
totaal Delft		2866	100	

Tabel 19 Door de politie opgemaakte processen-verbaal van misdrijven, in Voorhof en in Delft (1-1-2001)

soort misdrijf	Voorhof		Delft	
	aantal	in %	aantal	in %
geweldsmisdrijven	1287	50,3	9601	50,0
vermogensdelicten	1078	42,1	7954	41,3
vernieling en openbare orde	123	5,0	1070	5,5
overige misdrijven W.v.S.	2	0,0	37	0,2
wegenverkeerswet	68	2,5	576	3
totaal	2558	100	19238	100

¹ Situatie 2002 vergeleken met 2001.

Bijlage 2

Methodische opmerkingen bij de wijkscan

Een wijkscan bestaat in de kern uit een groot bestand, waarin verschillende gegevens over de wijk (en soms ook kleinere gebieden) zijn verzameld. Deze gegevens zijn afkomstig uit verschillende bronnen. Meestal komen ze uit bestaande bestanden en registraties, bijvoorbeeld van de burgerlijke stand, sociale dienst, bibliotheek of sportzaken. Wil er sprake zijn van een monitorfunctie dan moeten de gegevens over het algemeen regelmatig worden geactualiseerd.

Aan de gegevens worden uiteraard wel een aantal eisen gesteld. Het lijkt belangrijk om een beperkt aantal indicatoren te kunnen verzamelen, die samen een goed beeld geven van het woon- en leefklimaat in de wijk. De indicatoren moeten natuurlijk aansluiten op de beleidsdoelen, waarvoor men de wijkscan wil gaan gebruiken.

De gegevens in het systeem worden verder op een bepaalde manier met elkaar gecombineerd.

Wanneer men bijvoorbeeld de maatschappelijke participatie in verschillende buurten wil vergelijken, is het absolute aantal gebruikers van bepaalde voorzieningen (bibliotheek, sportvereniging enz.) niet zo interessant. Veel belangrijker is het relatieve aandeel van de bevolking dat gebruik maakt van een voorziening: bijvoorbeeld het aantal bibliotheekleden gedeeld door het aantal inwoners. Daarnaast is het juist de combinatie van al die verschillende aspecten van het woon- en leefklimaat in één systeem die de kracht kan zijn van een wijkscan.

In een wijkscan kunnen verschillende (relatieve) indicatoren op een bepaalde manier samengevoegd worden tot een meetinstrument. Met behulp van indicatoren zoals het aantal werkzoekenden, bijstandsgerechtigden, bibliotheekleden, woningzoekenden en overlastmeldingen is bijvoorbeeld een welzijnsscore te ontwikkelen. Een dergelijke totaalscore geeft in één oogopslag een beeld van het welzijnsniveau in de verschillende buurten. In de voorliggende wijkscan is dit niet gebeurd, omdat hiervoor de tijd ontbrak. Aan zo'n welzijnsscore dient een theoretisch concept ten grondslag te liggen. Het bestand waarin al deze gegevens zijn verzameld is natuurlijk op zich nog geen erg bruikbaar beleidsinstrument. Het is belangrijk te zorgen voor een bruikbare en duidelijke presentatie van de gegevens.

Een wijkscan is echter veel meer dan gegevens en een rapport. Het heeft ook betrekking op de manier waarop de gegevens worden verzameld en gebruikt. Beleidsafdelingen, functionarissen intern en extern worden met elkaar in verband gebracht. Sleutelfiguren reflecteren op de gegevens en brengen hun inzichten naar voren. Er ontstaat naast een kwantitatief beeld ook een kwalitatief beeld van de wijk.

Wijkscans of buurtsignaleringsystemen kunnen worden gebruikt voor veel verschillende toepassingen. Vaak wordt dan ook één systeem, eventueel in enigszins verschillende versies, voor meerdere verschillende beleidsvelden en door meerdere gemeentelijke diensten en externe organisaties gebruikt. Dat is natuurlijk ook veel efficiënter dan voor elke toepassing en binnen elke organisatie weer een nieuw systeem ontwikkelen. Een wijkscan is vooral relevant bij beleid dat is gericht op wijkniveau. Een buurtmonitor laat zien welke zwakke schakels moeten worden aangepakt en welke sterke kanten van de buurt kunnen worden benut. Binnen bepaalde randvoorwaarden kan een wijkscan tevens worden gebruikt voor een effectmeting van wijkgericht beleid. Die evaluatiefunctie is de laatste jaren steeds belangrijker geworden.

De eerste wijkscans werden opgezet als instrumenten in het kader van bijvoorbeeld stadsvernieuwing en probleemcumulatiegebiedenbeleid. Na de opmars van sociale vernieuwing en wijkgericht werken zijn tegenwoordig ook het grote stedenbeleid, stedelijke vernieuwing en lokaal sociaal beleid aanjagers van wijkscans. Op zeer beperkte schaal kunnen wijkscans daarnaast worden ingezet voor een rechtvaardige verdeling van middelen over de wijken, bijvoorbeeld welzijnssubsidies.

Belangrijke functies van de wijkscan

a) Statistische informatie bijeen brengen

De eerste functie is die van statistische buurtinformatie. Een belangrijk voordeel van een buurtmonitor is immers dat veel relevante en uiteenlopende gegevens over de wijk(en) in één bestand zijn samengebracht. Het betreft onder meer gegevens over de bevolkingsopbouw, de woningvoorraad en de sociale en fysieke woonomgeving. Het systeem werkt daardoor als een soort naslagwerk voor iedereen die meer wil weten over de situatie in de verschillende buurten.

b) Sterkte-zwakteanalyse maken

In het verlengde daarvan worden steeds vaker sterkte-zwakteanalyses op buurtniveau uitgevoerd. Nieuwe impulsen zijn mogelijk door in elke buurt de eigen potenties (sterke punten; ook wel kansen) beter te benutten en tegelijk specifieke problemen aan te pakken (zwakke punten; ook wel bedreigingen). Een wijkscan biedt veel bruikbare informatie voor dergelijke sterkte-zwakteanalyses, zodat beter kan worden ingespeeld op de specifieke situatie in elke buurt.

c) Signaleren van achterstanden

Door het combineren van meerdere indicatoren tot samenvattende totaalscores kan een wijkscan worden gebruikt voor het signaleren van achterstanden. Er kunnen bijvoorbeeld totaalscores worden gebruikt voor woningkwaliteit, welzijnsniveau en aspecten van wijkbeheer. Ook bij de verdeling van welzijnssubsidies kunnen dergelijke maten een rol spelen.

d) Meten van ontwikkelingen

Een belangrijke functie is voorts het meten van ontwikkelingen in de wijk en buurten en het volgen of monitoren daarvan. De gegevens kunnen immers regelmatig geactualiseerd worden, liefst met identieke definities en op vaste meetdata. Daardoor wordt het in de loop der tijd mogelijk om de ontwikkelingen te traceren. Vooral gebieden waar een verslechtering van de situatie optreedt zijn van belang: tijdig ingrijpen kan dan mogelijk een verdere neerwaartse spiraal voorkómen. Maar ook gebieden waar zich een (spontane) verbetering voordoet zijn natuurlijk interessant: wat is er zo bijzonder aan die buurt, en kunnen we dat ook elders toepassen? Anderzijds kan men met behulp van de geconstateerde ontwikkelingen achteraf vaststellen of gebiedsgericht beleid werkelijk succes heeft gehad: een effectmeting. Als het goed is, zou op de speerpunten van dergelijk beleid na enige tijd resultaat zichtbaar moeten worden. De wijkscan kan laten zien of de situatie op deze gebieden is verbeterd, of zich gunstiger heeft ontwikkeld dan in andere buurten. Die gunstige ontwikkeling kan blijken uit de harde indicatoren uit registraties, maar ook uit de beleving door de bewoners. Sommige gemeenten nemen overigens ook toekomstige ontwikkelingen in het systeem op. Het gaat dan natuurlijk om prognoses omdat de daadwerkelijke ontwikkelingen nog niet bekend zijn. Te verwachten ongewenste ontwikkelingen kunnen met gerichte beleidsinspanningen mogelijk worden voorkómen of beperkt.

Bijlage 3

Over het gebruik van informatie van sleutelfiguren

Om meer subjectieve gegevens (en eventueel ontbrekende dimensies) in een buurtscan op te nemen zijn er in principe twee mogelijkheden. Met een bevolkingsenquête kun je het oordeel van de bewoners achterhalen over verschillende aspecten van het woon- en leefklimaat. Een enquête is echter nogal omslachtig en kost veel tijd en geld. Een alternatief is een inventarisatie onder sleutelfiguren ('deskundigen'): een groep mensen die een goed beeld heeft van de situatie in de verschillende wijken en deze het liefst onderling ook kan vergelijken. De groep sleutelfiguren kan bestaan uit professionals (zoals een wijkagent, welzijnswerker, stadsdeelbeheerder, enz.), maar ook (deels) uit een vertegenwoordiging van de bewoners.

Om zinvolle informatie te kunnen vergaren over de afzonderlijke buurten en ontwikkelingen te kunnen meten, moet wel aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van sterk gestandaardiseerde vragenlijsten of checklists, met eenduidige vraagstellingen en score- of antwoordcategorieën. Een inventarisatie onder deskundigen kan ook worden ingezet voor een meer kwalitatieve inventarisatie van kansen en bedreigingen.

Aan de samenstelling van de groep deskundigen dient de nodige aandacht te worden besteed. Bij voorkeur dient de groep te bestaan uit mensen die een goed beeld hebben van alle buurten en daardoor een goede vergelijking kunnen maken. Wanneer deskundigen niet alle buurten, maar slechts één of enkele buurten kunnen beoordelen is een grondige validatie en eventueel herijking van de scores noodzakelijk. Belangrijke kernbegrippen bij het opzetten (en testen!) van een dergelijke methode zijn: betrouwbaarheid, duidelijkheid, eenduidigheid en intersubjectiviteit, herhaalbaarheid en vergelijkbaarheid. Daarnaast dient gezocht te worden naar een methode om de gegevens vanuit de inventarisatie onder deskundigen in te passen in de overige buurtinformatie, bijvoorbeeld gegevens uit bestanden. Zo kunnen de verschillende informatiebronnen elkaar aanvullen en is een betere onderbouwing van beleidskeuzen mogelijk.

Voordelen van een inventarisatie onder sleutelfiguren zijn:

De gegevens zijn *relatief gemakkelijk te verzamelen*, zeker in vergelijking met een bevolkingsenquête.

De gegevens zijn over het algemeen *zeer actueel*, er van uit gaande dat de sleutelfiguren zeer goed op de hoogte zijn van wat er speelt in de verschillende buurten. Via sleutelfiguren kunnen *meer subjectieve* gegevens worden verzameld dan alleen op basis van bestanden. Evenals bij het gebruik van een enquête is het mogelijk *alle relevante dimensies* van het woon- en leefklimaat in een dergelijke meting op te nemen. Tot slot kan een kwaliteitspanel ook *probleemverkenkend* worden gebruikt. Afgezien van de zeer systematische beoordeling aan de hand van vaste vragenlijsten is het eenvoudig mogelijk om tevens een (meer kwalitatieve) inventarisatie te maken van 'wat er verder nog aan de hand is'.

Nadelen van het gebruik van sleutelfiguren zijn:

Het instrument kan al snel leiden tot enigszins *gekleurde informatie*. Persoonlijke ideeën van de panelleden moeten niet te belangrijk worden. Met dit instrument meet je nog *niet de mening van de bevolking*. De 'deskundigen' denken vaak wel dat zij een goed beeld hebben, maar niet altijd komt dit overeen met wat de bevolking ervaart. Vaak ervaren deze deskundigen andere referenties dan bewoners, en soms ook andere referenties dan andere deskundigen. Soms hebben de sleutelfiguren

slechts een goed beeld van hun *eigen werkterrein* en weten zij geen goede mening te geven over andere kwaliteitsaspecten. Je hebt te maken met een vrij *klein aantal waarnemers* (panelleden). Eén of twee personen kunnen daardoor een vrij grote stempel drukken op de uitkomsten.

Bijlage 4

Kaartje Delft met wijk 24: Voorhof

